

Sygn. akt III PK 122/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)
SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)
SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Zespołowi Szkół w G.
o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w T.
z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt III Pa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T., po apelacji pozwanego pracodawcy, wyrokiem z 20 kwietnia 2016 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w T. z 24 listopada 2015 r., przywracający powoda A. P. do pracy i zasądził mu odszkodowanie w kwocie

12.781,80 zł na podstawie art. 45 § 2 k.p. Sąd Rejonowy wypowiedzenie zatrudnienia uznał za niezasadne i dlatego przywrócił powoda do pracy. Jako przyczynę rozwiązania stosunku pracy na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela (KN) za wypowiedzeniem na koniec sierpnia 2015 r. wskazano zmiany organizacyjne wynikające z utworzenia 1 września 2015 r. Zespołu Szkół w G. i brak możliwości dalszego zatrudnienia powoda na stanowisku nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

Sąd Rejonowy stwierdził, że zmiany - liczby oddziałów, godzin nauczania - nie dotyczyły powoda jako nauczyciela szkoły podstawowej. Liczba oddziałów w kl. IV-VI była taka sama jak w roku poprzednim – 8, nie uległa też zmianie liczba nauczania informatyki, przyrody. Zmiany organizacyjne dotyczyły w istocie nauczycieli gimnazjum i zmniejszenia liczby oddziałów z 10 do 9. Pracodawca zatem tam powinien dokonać oceny i wyłonić nauczycieli zasługujących na zapewnienie zatrudnienia a nie kosztem powoda, nauczyciela szkoły podstawowej, zapewnić im zatrudnienie (wymiar etatów) i J. J. (ustępującemu dyrektorowi 31 sierpnia 2015 r.), który przed objęciem funkcji w szkole podstawowej nie pracował.

Sąd Rejonowy ustalił wykształcenie i przygotowanie zawodowe powoda. Pracę w Szkole Podstawowej w G. rozpoczął 1 września 1993 r. W roku szkolnym 2014/15 miał 9 godzin przyrody, 8 godzin informatyki i 1 godzinę wychowawczą. Uczył w klasach IV-VI. Ma uprawnienia do nauczania przyrody, matematyki i informatyki, edukacji dla bezpieczeństwa. Jest nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania i posiada stopień awansu zawodowego – nauczyciela dyplomowanego, jego staż pracy wynosi 21 lat

1 września 2015 r. powstał Zespół Szkół w G. Doszło do połączenia Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w G. Po utworzeniu Zespołu Szkół funkcjonują dwa arkusze organizacyjne – szkoły podstawowej i gimnazjum.

W szkole podstawowej w roku szkolnym 2014/15 w klasach I-VI było 16 oddziałów. W roku szkolnym 2015/16 doszedł 1 oddział i w klasach I-III był 9 oddziałów a w klasach IV-VI nadal było 8 oddziałów.

W gimnazjum w roku szkolnym 2014/15 było 10 oddziałów, a w roku szkolnym 2015/16 jest 9 oddziałów.

Wymiar godzin informatyki w szkole podstawowej nie zmienił się i wynosił 16 w klasach IV-VI.

Po analizie materiału Sąd Rejonowy stwierdził, że w Szkole Podstawowej nie doszło do zmian organizacyjnych w takim rozmiarze i charakterze aby zaszczyli konieczność wypowiedzenia powodowi stosunku pracy. Mimo utworzenia Zespołu Szkół nadal organizacja nauczania opierała się na dwóch arkuszach organizacyjnych, tj. szkoły podstawowej i gimnazjum. Nauczyciele mieli status odpowiednio nauczyciela szkoły podstawowej albo gimnazjum, z możliwością uzupełnienia etatu w drugiej placówce. W roku szkolnym 2015/16 liczba oddziałów ulegała zmniejszeniu ale w gimnazjum – z 10 do 9 oddziałów – i tych nauczycieli powinna dotyczyć ewentualna zmiana wymiaru godzin pracy (wypowiedzenie). W szkole podstawowej w tym roku szkolnym jest 17 oddziałów, tj. o jeden więcej niż w roku szkolnym 2014/15. Nie uległ zmianie wymiar godzin nauczania informatyki w klasach IV-VI, czyli 16 dla 8 oddziałów. W konkluzji Sąd Rejonowy stwierdził, że nie doszło do zmniejszenia liczby oddziałów szkolnych w klasach IV-VI i godzin nauczania przedmiotów dotyczących powoda – informatyki, przyrody. Ogólne zmniejszanie liczby godzin (lekcyjnych, pozalekcyjnych) nie mogło mieć negatywnego wpływu na zatrudnienie powoda. Za bezpodstawną Sąd ocenił przesłankę wypowiedzenia łączoną z „tymczasowym przydzieleniem powodowi godzin nauczania informatyki na czas pełnienia przez J. J. funkcji dyrektora szkoły”, gdyż nie był on nauczycielem Szkoły Podstawowej w G. przed objęciem tej funkcji 1 września 2013 r. Miał przydzielone godziny matematyki. Nadto nie wystąpiła niemożność dalszego zatrudnienia powoda choćby w obniżonym wymiarze czasu pracy. Pozwany nie proponował powodowi ograniczenia wymiaru pensum pomimo możliwości zagwarantowania takiego wymiaru. Inni nauczyciele, w tym także z gimnazjum, uzupełniają etaty w szkole podstawowej w zakresach przedmiotów nauczanych przez powoda. „Koszt” godzin powoda inni nauczyciele utrzymali zatrudnienie poprzez uzupełnienie etatów, nadto ich łączny wymiar godzin ma charakter ponadwymiarowy.

Sąd Okręgowy apelację pracodawcy uznał za zasadną jedynie w zakresie nowo powołanych okoliczności ujawnionych w toku postępowania odwoławczego. Nie doszło do prekluzji (art. 316 § 1 k.p.c.) co do możliwości zgłoszenia podstaw do

zastosowania art. 45 § 2 k.p. i rozstrzygania z urzędu. Ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji są prawidłowe. Wypowiedzenie nie było zasadne. Jednak należało uzupełnić postępowanie i dopuścić dowód z arkusza organizacji pracy szkoły na rok 2016/17 oraz z informacji o liczbie uczniów, godzin i oddziałów w roku szkolnym 2015/16 i 2016/17. Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, iż „w chwili obecnej” w pozwanej Szkole następuje systematyczna i znaczna redukcja liczby uczniów, a co za tym idzie – ograniczenie przydzielonych poszczególnym nauczycielom godzin lekcyjnych. Nadto w Szkole Podstawowej doszło do likwidacji dwóch oddziałów z 17 do 15, a tym samym doszło do redukcji godzin lekcyjnych, które można byłoby przydzielić powodowi. Taka zmiana struktury organizacyjnej powoduje, iż na chwilę orzekania przez Sąd Okręgowy uwzględnienie zatrudnienia powoda w pozwanej Szkole byłoby niemożliwe z uwagi na brak możliwości zapewnienia mu godzin pracy, które wypełniałyby jego pensum. W tej sytuacji Sąd uznał, że ma zastosowanie art. 45 § 2 k.p. Konsekwencją tych ustaleń była konieczność zmiany wyroku i oddalenie powództwa o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy i w to miejsce zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 12.781,80 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów postępowania: 1) art. 316 k.p.c., bowiem Sąd drugiej instancji wydał wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy, który nie istniał na chwilę zamknięcia rozprawy, lecz który ma mieć miejsce dopiero w przyszłości, tj. w roku szkolnym 2016/2017 (nie jest to zresztą pewne, bowiem arkusz organizacyjny może być modyfikowany), co jest także sprzeczne z zasadą oceny istnienia i zasadności przyczyny rozwiązania stosunku pracy na chwilę dokonania tej czynności, wobec czego ocenie podlegać powinny zmiany, które zaistniały pomiędzy stanem istniejącym w roku szkolnym 2014/15 a 2015/16, zaś rok szkolny 2016/17 powinien być poza zakresem zainteresowania w niniejszej sprawie, bowiem to rzeczą pracodawcy jest dostosować organizację pracy placówki do treści orzeczenia sądowego, zwłaszcza, że dalsze zatrudnianie powoda nie stało się niemożliwe, bo przedmioty, których nauczaniem się zajmował, jak się wydaje nadal są i będą nauczane; 2) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. bowiem Sąd drugiej instancji w sposób niewystarczający i nazbyt pobieżny

uzasadnił dlaczego uznaje, że dalsze zatrudnianie powoda nie jest możliwe, zważywszy, że przedmiotem rozpoznania była także ocena, czy przy rozwiązaniu stosunku pracy z powodem prawidłowo dokonano doboru powoda do zwolnienia i badano prawidłowość okoliczności wskazywanych w wypowiedzeniu co do nauczycieli, którzy mają uprawnienia do nauczania tych samych przedmiotów co powód (L. P., a zwłaszcza J. J.), co powoduje także wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia, bowiem Sąd drugiej instancji z jednej strony podzielił w tym zakresie ustalenia Sądu pierwszej instancji, a z drugiej strony uznał, że dalsze zatrudnianie powoda nie jest możliwe, podczas, gdy należało jednocześnie rozważyć czy rzeczywiście istniała konieczność dalszego zatrudniania innych niż powód nauczycieli (z ustaleń faktycznych bezsprzecznie wynika, że nie, a w wypowiedzeniu podano w tym zakresie obiektywnie nieprawdziwe okoliczności, zważywszy zwłaszcza, że J. J. przed objęciem stanowiska dyrektora nie był zatrudniony w pozwanej placówce).

Dalej skarżący podał, że „na wypadek nie podzielenia powyższych zarzutów, zaskarżonemu wyrokowi ewentualnie zarzuca”: naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię, a to art. 45 § 2 k.p. poprzez błędną ocenę, że uwzględnienie żądania przywrócenia do pracy jest niemożliwe, która to ocena nastąpiła z jednoczesnym naruszeniem art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 91c ust. 1 KN oraz art. 20 ust. 1 pkt 2 KN w związku z art. 30 § 4 k.p., polegającym na uznaniu, że dalsze zatrudnianie powoda w pozwanej placówce stało się niemożliwe, przy uwzględnieniu stanu jaki formalnie być może zaistnieje w roku szkolnym 2016/17, który to rok szkolny powinien być poza zakresem zainteresowania w niniejszej sprawie, bowiem (oceny) zasadności rozwiązania stosunku pracy dokonuje się na chwilę danej czynności, która ma doprowadzić do takiego skutku, zwłaszcza, że z treści pisma strony pozwanej z 27 maja 2017 r., które zostało skierowane do powoda wynika, że przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest właśnie zmniejszenie liczby oddziałów – przy porównywaniu lat szkolnych 2014/15 i 2015/16 (okoliczność nieprawdziwa), a wiadomym natomiast jest, że w przypadku gdy sprawa jest w toku żaden nauczyciel nie będzie ujmowany w arkuszu organizacyjnym na następny rok (w przypadku powoda 2016/17) i przy takim rozumowaniu jak przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

przywrócenie nauczyciela do pracy nigdy nie byłoby możliwe. Powód wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania względnie o oddalenie apelacji.

Pozwany wniósł o odrzucanie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej uzasadniają jej wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

Zarzuty procesowe są zasadne w zakresie w jakim zasadny jest zarzut naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Chodzi o art. 45 § 2 k.p., który w sprawie zastosował dopiero Sąd Okręgowy. Odwołanie się do zmian w roku szkolnym 2016/17 wykracza jednak poza przyczynę wypowiedzenia (art. 30 § 4 k.p.), która wskazywała na zmiany w roku szkolnym 2015/16. Sąd Rejonowy orzekł o niezasadności wypowiedzenia, czyli podstawą orzeczenia był art. 45 § 1 k.p. (w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 91c ust. 1 KN). Natomiast podstawą orzeczenia Sądu Okręgowego był art. 45 § 2 k.p. Sytuacja w roku szkolnym 2016/17 nie była przyczyną rozwiązania stosunku pracy i nie brał jej pod uwagę Sąd Rejonowy. Dopiero Sąd Okręgowy nadał jej znaczenie jako podstawie uzasadniającej zastosowanie art. 45 § 2 k.p. Jednak w apelacji ani wcześniej przed Sądem pierwszej instancji pozwany w ogóle nie odwoływał się do tej regulacji. Nawet w piśmie wniesionym po apelacji wskazano tylko na potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego w aspekcie zasadności wypowiedzenia a nie jako zarzutu do zastosowania art. 45 § 2 k.p., bo taki wniosek nie został sformułowany. Z apelacji wynika, że pozwana kwestionowała orzeczenie o niezasadności wypowiedzenia.

Nie oznacza to, że Sąd Okręgowy nie mógł orzekać na podstawie art. 45 § 2 k.p. Obowiązują tu jednak określone reguły. Przede wszystkim to co jest główną przyczyną wypowiedzenia nie powinno składać się na klauzulę „niemożliwości” uznania wypowiedzenia za bezskutecznie lub niemożliwości przywrócenia do pracy z art. 45 § 2 k.p. Wynika to z tego, że regulacje z art. 45 § 1 k.p. i z art. 45 § 2 k.p. nie dotyczą tego samego, czyli to co wpierv sąd ocenia jako niezasadną przyczynę wypowiedzenia nie powinno później zmieniać tej oceny i składać się na okoliczność prowadzącą do nieuwzględnienia żądania przywrócenia do pracy. Przepisy art. 45

§ 1 i § 2 k.p. za podstawy stosowania nie powinny mieć tych samych sytuacji. Czyli gdy zmiany organizacyjne w szkole wpierw ocenia się jako niewystarczające do rozwiązania zatrudnienia, bo sąd stwierdza, że wypowiedzenie jest niezasadne, po czym sąd wyższej instancji nie podważa zastosowania art. 45 § 1 k.p., jednak ze względu na dalsze zmiany organizacyjne orzeka na podstawie art. 45 § 2 k.p.

W wypowiedzeniu wskazano na zmiany w roku szkolnym 2015/16 i w tym zakresie Sąd pierwszej instancji rozpoznał sprawę (art. 30 § 4 k.p.). Stwierdził, że wypowiedzenie nie było zasadne, co uzasadniało uwzględnienie żądania przywrócenia do pracy. Sąd Okręgowy rozszerzył zakres oceny o zmiany w kolejnym roku szkolnym 2016/17, stwierdzając, że doszło do likwidacji dwóch oddziałów i redukcji godzin lekcyjnych, które można byłoby przydzielić powodowi. Niemożliwe jest zapewnienie mu godzin pracy, co uzasadnia zastosowanie art. 45 § 2 k.p. Zauważalny jest więc dysonans, bo Sąd Okręgowy nie podważył ustaleń oraz rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, a z drugiej strony przyjął, że późniejsze zmiany powodują, iż przywrócenie do pracy jest niemożliwe. Nie było wniosku o zastosowanie art. 45 § 2 k.p. Zasadność wypowiedzenia bada się w granicach podanej przyczyny (art. 30 § 4 k.p.), w której wskazano na zmiany w roku 2015/16 a nie w dalszych latach. Ujawnia się tu naturalny interwał czasowy, z perspektywy którego ocenia się zasadność wypowiedzenia nauczycielskiego zatrudnienia, czyli kolejny rok szkolny, po wypowiedzeniu dokonanym z końcem poprzedniego roku szkolnego. Spory o przywrócenie do pracy powinny być rozpatrywane szybko. Badanie zasadności żądania przywrócenia do pracy powinno być więc odnoszone do przyczyny z tego okresu (roku szkolnego). Inną kwestią jest brak zakazu kolejnego wypowiedzenia w przypadku dalszych zmian w szkole, uzasadniających wypowiedzenia na podstawie art. 20 Karty Nauczyciela. Reasumując tę część, to uprawnione jest stwierdzenie, że podstawy orzekania z art. 45 § 2 k.p. są inne niż przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę (art. 45 § 1 k.p.), dlatego w przypadku wypowiedzenia nauczycielskiego zatrudnienia (art. 20 ust. 1 pkt 2 KN) zmiany organizacyjne w szkole w dalszych latach z reguły nie składają się na podstawę z art. 45 § 2 k.p., choć mogą uzasadniać kolejne wypowiedzenie.

Niemiała część oceny zawiera się więc w relacji regulacji z art. 45 § 1 k.p.c. do regulacji z art. 45 § 2 k.p. (w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela).

Zasadniczo nie jest to alternatywa przewidziana dla tych samych sytuacji, czyli przyczyn wypowiedzenia i klauzul pozwalających na nieuwzględnienie żądania przywrócenia do pracy.

Może powstać pytanie czy Sąd drugiej instancji może z urzędu stosować art. 45 § 2 k.p., czyli bez wniosku pracodawcy. Odpowiedź nie może być negatywna. Warunkiem nie jest zarzut czy wniosek pracodawcy, bo ustawa takich nie przewiduje (zastrzega). Prawem sądu jest zastosowanie tej regulacji („Sąd pracy może ...”) na podstawie stanu faktycznego i okoliczności sprawy. Uprawnienie sądu wynika z podstaw materialnych i procesowych w prawie pracy, w którym w przeciwieństwie do prawa cywilnego, podstawy roszczeń materialnych i rozstrzygnięć procesowych nie są dowolne (art. 300 k.p.). Przeciwnie, zauważalny jest wyraźny wpływ prawodawcy na te regulacje a przede wszystkim na kształtowanie praw i roszczeń. Wynika to z powszechnego charakteru przedmiotu regulacji i w konsekwencji z potrzeby regulowania również sytuacji szczególnych. Jednak tylko jako wyjątku od tego, że gdy wypowiedzenie nie jest zasadne, to zwykłym i podstawowym prawem pracownika jest żądanie przywrócenia do pracy. Innymi słowy realizacja tego uprawnienia ograniczona jest z mocy ustawy. W tym zakresie oparta jest na klauzulach generalnych, co jednocześnie tłumaczy i uzasadnia potrzebę takiej regulacji, przewidzianej dla różnych sytuacji (art. 45 § 2 k.p.). Potwierdza to, że zarzut lub wniosek pracodawcy, nie są warunkiem *sine qua non* jej stosowania. Regulacja ma charakter materialny, co świadczy, że jest silniejsza niż samo tylko rozwiązanie procesowe z art. 477¹ k.p.c.

Sąd powinien jednak z urzędu uprzedzić o potencjalnej możliwości stosowania art. 45 § 2 k.p. Czyli, że wypowiedzenie choć może być uznane za niezgodne z prawem (niezasadne lub naruszające przepisy o wypowiedzaniu stosunku pracy), to żądanie przywrócenia do pracy może nie zostać uwzględnione jako niemożliwe lub niecelowe (por. wyroki Sądu Najwyższego z 23 listopada 2016 r., II PK 222/15 i z 12 stycznia 2017 r., II PK 291/15).

Chodzi przy tym o ujawnienie i właściwe rozważenie przyczyn stosowania rozwiązania opartego wszak na klauzulach generalnych. Taki charakter regulacji nie uprawnia do pochopnego ich stosowania i nie uzasadnia poprzestawania na ogólnej (pobieżnej) argumentacji. Orzeczenie o roszczeniu innym niż dochodzone

przez pracownika jest wyjątkiem od reguły związania sądu żądaniem pozwu, dlatego przepis art. 45 § 2 k.p. należy interpretować ściśle (w tym zakresie zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2016 r., III PK 143/15 i powołane w nim dalsze orzecznictwo).

Regulacja z art. 45 § 2 k.p. nie przejmuje więc funkcji (nie zastępuje) regulacji z art. 45 § 1 k.p. Uwaga ta odpowiada na zasadny zarzut skarżącego nieuprawnionego mieszania materii pierwszej i drugiej. Modelowo regulacja z art. 45 § 2 k.p. pozostaje w związku z regulacją z art. 45 § 1 k.p. i dlatego temporalnie całość sprawy, czyli łącznie z potencjalną oceną z art. 45 § 2 k.p., powinna zostać rozpoznana przez sąd pierwszej instancji. Przyjęcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 45 § 2 k.p., bez uprzednienia stron, dopiero przed sądem drugiej instancji, kłóci się z instancyjnością postępowania, w tym z zasadniczo z główną rolą sądu pierwszej instancji i inną jednak funkcją sądu drugiej instancji. Ponadto z zasadą kontradyktoryjności i ograniczeniami czasowymi w postępowaniu dowodowym (art. 381 k.p.c.). Mimo tej oceny decyduje jednak ustawa, a to oznacza, że nie można stwierdzić, iż Sąd drugiej instancji nie może jako pierwszy stosować art. 45 § 2 k.p. Nie powinno to jednak opierać się na konflikcie w stosowaniu regulacji, bo druga nie zastępuje pierwszej. Uzupełnia ją jedynie jako szczególny wyjątek. Nie powinno być więc sprzeczności, czyli sytuacji, gdy w jednym rozstrzygnięciu nie kwestionuje się ustaleń i ocen o braku zasadności wypowiedzenia co uzasadnia przywrócenie do pracy a z drugiej strony nie uwzględnia się tego rozstrzygnięcia i zastępuje się je innym - ryczałtowym odszkodowaniem, gdyż są to odrębne przedmioty (pola) sprawy i wyłączające się rozstrzygnięcia (art. 45 § 2 k.p.). Potwierdza to wstępną tezę, że drugie (alternatywne) rozstrzygnięcie powinno być oparte na innej rodzajowo sytuacji niż przyczyna podana w wypowiedzeniu.

Nie oznacza to więc bezkrytycznej zgody na nadawanie prymatu regulacji z art. 45 § 2 k.p. nad regulacją z art. 45 § 1 k.p., gdy nie ma ku temu podstaw. Zasadą jest uwzględnianie żądania przywrócenia do pracy, gdy wypowiedzenie nie jest zasadne. To, że art. 45 § 2 k.p. oparty jest na klauzulach generalnych nie oznacza, że dowolnie można nie uwzględnić żądania uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy. Chodzi o granice czasowe i przyczynowe.

Te drugie, czyli przyczyna stosowania drugiej regulacji powinna być inna niż pierwszej, gdyż w przeciwnym razie druga niezasadnie zastępuje pierwszą. Nie jest to prawidłowe bo w pewnym stopniu rodzajowo „to samo” co ocenia się jako niezasadną przyczynę wypowiedzenia nie powinno później przemawiać za stosowaniem art. 45 § 2 k.p. W obu przepisach w założeniu chodzi wszak o różne (odrębne) choć równoległe sytuacje. Po wtóre granice czasowe drugiej sytuacji nie powinny być dowolnie rozciągnięte w czasie, zwłaszcza, gdy rodzajowo podstawa ta nie różni się od pierwotnej przyczyny wypowiedzenia. Ujawnia się to na gruncie stosowania art. 20 ust. 1 pkt 2 KN, który z reguły odwołuje się do okresów szkolnych, w których zachodzą zmiany wpływające na zatrudnienie nauczycieli. Do tych okresów powinna być ograniczona ocena, zwłaszcza, że przyczyna wypowiedzenia w tej sprawie tak też literalnie określa granice tego okresu (art. 30 § 4 k.p.). Nauczyciel ma prawo do przywrócenia do pracy a kolejne zmiany u pracodawcy mogą uzasadniać kolejne wypowiedzenie zatrudnienia.

Zastrzega się przy tym w ustawie, że warunkiem jest ustalenie podstawy stosowania wyjątku, czyli faktów uzasadniających stwierdzenie niemożliwości lub niecelowości przywrócenia do pracy (art. 45 § 2 k.p.). W relacji do konkretnej przyczyny wypowiedzenia oznacza to, że ustalenia i oceny powinny być konkretne oraz przekonujące. Od razu należy więc stwierdzić, że w sprawie w aspekcie zastosowania art. 45 § 2 k.p. brak jest ustaleń faktycznych oraz ocen „nowego” materiału dowodowego, który zaważył na zmianie wyroku Sądu pierwszej instancji.

Zarzut naruszenia art. 316 k.p.c. nie jest zasadny o tyle, że Sąd drugiej instancji na podstawie nowego dowodu nie oceniał istnienia i zasadności przyczyn rozwiązania stosunku pracy, bo nie stosował art. 45 § 1 k.p., lecz tylko art. 45 § 2 k.p. (tak wynika z uzasadnienia wyroku). Skarżący ma rację, że w zakresie oceny wymaganej na podstawie art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 KN brane pod uwagę powinny być zmiany jakie zaszły w roku szkolnym 2015/16, a kolejny rok szkolny jest poza przyczyną wypowiedzenia (art. 30 § 4 k.p.).

Niemniej okoliczności z art. 45 § 2 k.p. mogą wystąpić także po wypowiedzeniu i nie narusza to art. 316 k.p.c., jeśli wystąpiły i zostały rozważone w postępowaniu przed zamknięciem rozprawy. Inną kwestią jest ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Za zasadny w tym zakresie można uznać zarzut, że ze

względów czasowych (daty wyrokowania) nie zostało wykazane, iż niemożliwe było zatrudnianie powoda do nauczania przedmiotów do których miał kwalifikacje. W tej części zasadny jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdyż uzasadnienie jest zbyt ogólne w stwierdzeniu, iż dalsze zatrudnienie powoda nie jest możliwe.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.).

r.g.